

3+1 νέα χρηματοδοτικά εργαλεία για έργα υποδομών. Οι προτάσεις του ΤΕΕ

2018/10/10 10:07 στην κατηγορία ΑΥΤΟ/ΔΡΟΜΟΙ

Τέσσερις προτάσεις για τη δημιουργία νέων χρηματοδοτικών εργαλείων για έργα υποδομών ανέπτυξε ο Πρόεδρος του ΤΕΕ Γιώργος Στασινός, μιλώντας σε συνέδριο.

Ο κ. Στασινός συνέδεσε το ζήτημα της χρηματοδότησης με την ταχύτητα και την ωριμότητα των έργων που πρέπει να ενταχθούν σε ένα εθνικό στρατηγικό σχέδιο υποδομών για τα επόμενα 10-20 χρόνια, υπογραμμίζοντας την αναγκαιότητα να συνδεθούν όλα αυτά με τα, σε λειτουργία ή υπό σχεδιασμό, ηλεκτρονικά συστήματα στον τομέα του αστικού περιβάλλοντος και του δομημένου χώρου.

Ειδικότερα ο Πρόεδρος του ΤΕΕ, αφού σημείωσε ότι «χρήματα δεν υπάρχουν», τουλάχιστον όσα απαιτούνται για τα έργα που χρειάζεται η χώρα, τόνισε ότι η λύση βρίσκεται στη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις, για την μόχλευση και κινητοποίηση ιδιωτικών πόρων για χρήση σε συνδυασμό με κοινοτικούς και εθνικούς πόρους, με νέες μορφές υβριδικής χρηματοδότησης.

Συγκεκριμένα πρότεινε:

1ον: Ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο για πράσινα έργα

Ο Γιώργος Στασινός σημείωσε ότι προτείνει εδώ και μήνες τον σχεδιασμό ενός καινοτόμου εργαλείου με εμπροσθοβαρή χρησιμοποίηση, με όρους προεξόφλησης, των χρημάτων που υπάρχουν στο Πράσινο Ταμείο – δεσμευμένα, λόγω μνημονίου – από τις δηλώσεις αυθαιρέτων για χρηματοδότηση αναγκαίων περιβαλλοντικών έργων.

«Τέτοια έργα συνήθως γίνονται με δημόσιους πόρους. Με ένα έξυπνο χρηματοοικονομικό εργαλείο μπορούμε να φέρουμε πιο μπροστά τη διαθέσιμη χρηματοδότηση, να εμπλέξουμε ιδιωτικούς πόρους και να προσελκύσουμε νέους, διεθνείς και ιδιωτικούς» σημείωσε και πρόσθεσε «η εκτίμηση είναι για τέσσερα δισεκατομμύρια ευρώ συνολικά διαθέσιμα μόνο με τις δηλώσεις αυθαιρέτων που ήδη υπάρχουν.

Τέτοια εργαλεία χρειαζόμαστε. Και η γνώση υπάρχει. Και τα παραδείγματα». Και

ανέλυσε ότι μπορούν να χρησιμοποιηθεί ένας συνδυασμός εργαλείων: προεξόφληση, εγγυοδοτικός μηχανισμός, μόχλευση επιστρεπτών ενισχύσεων και άλλα, «χωρίς να θίξουμε τις μνημονιακές δεσμεύσεις της χώρας».

«Με το Πράσινο Ταμείο, θα μπορούσαμε με εφόδιο αυτά τα περίπου 4 ως 4,5 δις ευρώ, που θα έχουμε το 2019, – ή ακόμη και με πολύ περισσότερα που θα έχουμε δύο χρόνια αργότερα, όταν ολοκληρωθεί ο νόμος Σταθάκη για τα αυθαίρετα – με τη χρηματορροή που ήδη προβλέπεται και τις δεσμεύσεις που υπάρχουν, μέσα σε ένα πλάνο έως 10ετίας από σήμερα να έχουμε κινητοποιήσει τριπλάσιους πόρους.

Δηλαδή για να το πω απλά: με «μαγιά» τα 4 δις σήμερα θα μπορούσαμε να έχουμε διαθέσιμα συνολικά μέχρι 12 δις ευρώ για περιβαλλοντικά έργα την επόμενη δεκαετία! Αυτό που χρειάζεται είναι γνώση, δουλειά και αποτελεσματικότητα για να παράγουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα».

2ον: value engineering

«Πρέπει να φροντίσουμε, λόγω των περιορισμένων πόρων που έχει πλέον η Ελληνική Πολιτεία, να μην υπάρχουν έργα που δεν ενδιαφέρουν τον ιδιωτικό τομέα» τόνισε ο Πρόεδρος του ΤΕΕ και πρόσθεσε ότι πρέπει να μπορεί η Πολιτεία να προσφέρει ένα ενδιαφέρον «πακέτο» επενδύσεων ή έργων για χρηματοδότηση που θα περιλαμβάνει και όσα έργα δεν μπορούν από μόνα τους να προσελκύσουν επενδυτές.

«Μία προσέγγιση που πρέπει να συζητήσουμε σοβαρά αλλά ανοιχτά, με διαφάνεια και κοινωνική συμμετοχή, είναι η Πολιτεία να δημιουργήσει ένα νέο έργο, ή ένα πακέτο έργων, που θα έχει εξασφαλισμένη δανειοδότηση, μέσω αποπληρωμής του δανείου από έσοδα άλλου υφιστάμενου και λειτουργούντος έργου», σημείωσε χαρακτηριστικά.

3ον: Τράπεζα Γης

Σύμφωνα με τον Γιώργο Στασινό «πρέπει να προχωρήσει άμεσα η λειτουργία της ήδη προβλεπόμενης Τράπεζας Γης, αλλά με τον σωστό, σύγχρονο τρόπο που θα μπορέσει να προσελκύσει και ιδιωτικούς πόρους».

Με μια τέτοια Τράπεζα Γης, εξήγησε, μέσω ενός ηλεκτρονικού συστήματος θα μπορούν να γίνονται πράξεις όπως:

- αγορά συντελεστή δόμησης για οριστική τακτοποίηση αυθαιρέτων που τώρα προβλέπεται για 30 χρόνια,
- αγορά συντελεστή δόμησης σε αντικειμενικά καθορισμένες ζώνες υποδοχής,
- ανταλλαγές εκτάσεων για τον απεγκλωβισμό οικοδομικών συνεταιρισμών,
- χρηματοδότηση της αποκατάστασης των προσώπων όλων των διατηρητέων

κτιρίων από τους πόρους της αγοράς συντελεστή των ίδιων των διατηρητέων.

Παράλληλα η Πολιτεία πρέπει να δώσει κίνητρα χρηματοδότησης σε επενδυτές για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, που θα πρέπει άμεσα να απεγκλωβιστούν στη βάση του νόμου 4280/2014 και να προχωρήσει άμεσα η έκδοση των απαραίτητων κανονιστικών πράξεων αλλά και η εφαρμογή των διαδικασιών μέσω ενός ηλεκτρονικού συστήματος.

«Μην υποτιμάτε το θέμα των οικοδομικών συνεταιρισμών και της ιδιωτικής πολεοδόμησης. Μπορούν να δημιουργήσουν «επενδυτικό σοκ» σε ολόκληρες περιοχές της χώρας. Και μπορούν να δώσουν ανάσες ζωής στην ξεχασμένη ύπαιθρο, ακόμη και να ξαναζωντανέψουν τα χωριά μας.

Το θεσμικό πλαίσιο, με έντονο πράσινο χρώμα και εξαιρετικές προβλέψεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου και βιώσιμης ανάπτυξης, υπάρχει ήδη. Πρέπει να εφαρμοστεί με τον σωστό τρόπο» σημείωσε χαρακτηριστικά.

4ον: συνεπένδυση και συγχρηματοδότηση

Ο Πρόεδρος του ΤΕΕ ανέφερε ότι «η Κομισιόν, στο πλαίσιο του νέου μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της Ένωσης 2021 – 2027 προτείνει τη δημιουργία νέων «πράσινων» πόρων σε κοινοτικό επίπεδο: το 20% των δικαιωμάτων ρύπων να κατευθύνονται στον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Αλλά και να καθιερωθεί, ως επιπλέον ευρωπαϊκός πόρος για περιβαλλοντικά έργα, ένα «πράσινο τέλος» για κάθε χώρα, ανά κιλό πλαστικής συσκευασίας που θάβει.

Τέτοιες έξυπνες κινήσεις πολλαπλού οφέλους θα έπρεπε να καθιερώσει και η χώρα μας.

Αυτοί οι πόροι, σύμφωνα με την Κομισιόν, θα κατευθυνθούν σε αυξανόμενη χρηματοδότηση πράσινων έργων υποδομής (περιβάλλον και ενέργεια) – και εδώ χρειάζεται η χώρα να έχει μεριμνήσει ήδη για συγχρηματοδότηση, ώστε να αξιοποιήσει αυτούς τους πόρους».

Και πρόσθεσε ότι η δημιουργία ενός τέτοιου χρηματοδοτικού μηχανισμού «πράσινων έργων» αν έχει τη μορφή νομικού προσώπου (ή οι δράσεις αποτελούν ξεχωριστό νομικό πρόσωπο ή χρηματοδοτικό μηχανισμό) θα μπορούσε να διασφαλίσει την συνεπένδυση σε αυτά τα έργα, για παράδειγμα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ή άλλου σημαντικού διεθνούς επενδυτικού σχήματος.

Εθνικός σχεδιασμός υποδομών

Ο Γ. Στασινός σημείωσε ότι η Ελλάδα έχει πληθώρα επιμέρους «εθνικών σχεδιασμών» αλλά κανένα συνεκτικό σχεδιασμό με πρόβλεψη χρηματοδότησης για τα έργα που

περιλαμβάνονται στα κείμενα στρατηγικής.

«Στη χώρα μας δεν γνωρίζουμε ακριβώς ποια έργα οφείλουμε και πρέπει να κάνουμε, διότι δεν υφίσταται συνεκτικός και ολοκληρωμένος Εθνικός Σχεδιασμός.

Και σε αυτό θέλω να είμαι σαφής: δεν αρκεί ένας γενικός κατάλογος έργων. Χρειάζονται μελέτες ώριμες, χρειάζεται δουλειά για την εύρεση της αναγκαίας χρηματοδότησης και χρειάζεται ο δημιουργικός συνδυασμός αυτών των δύο» τόνισε.

Και σημείωσε ότι η Πολιτεία πρέπει να προχωρήσει σε Στρατηγικό Σχεδιασμό Υποδομών και σε έξυπνα, υβριδικά σχήματα χρηματοδότησης.

«Η χώρα απέκτησε μόλις πριν λίγους μήνες, με την ολοκλήρωση της τελευταίας αξιολόγησης του προηγούμενου προγράμματος στήριξης, ένα εθνικό αναπτυξιακό σχέδιο. Δεν θέλω να επεκταθώ ιδιαίτερα στο ζήτημα του πως προέκυψε αυτό, πόσο κατάλληλο ή πόσο ποιοτικό είναι.

Γνωρίζομαστε όλοι καλά σε αυτήν την χώρα και καταλαβαίνουμε πως και τι έγινε.» σημείωσε. «Ωστόσο», πρόσθεσε, η ανάγκη για στρατηγικό σχεδιασμό της αναπτυξιακής πορείας της χώρας εξακολουθεί να υπάρχει.

Πρότεινα λοιπόν και επιμένω διεπιστημονική ομάδα υψηλού προφίλ για σύνταξη σχεδίου Προοπτικής Διερεύνησης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας, σε μορφή σεναρίων - εναλλακτικών και σε βάθος 10ετίας και 20ετίας, ώστε να αποτελέσει τη βάση ενός Στρατηγικού Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδίου.

Στη βάση των συμπερασμάτων του Στρατηγικού Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδίου προτείναμε να υπάρξει ειδικό Σχέδιο Αναγκαίων Έργων Υποδομής για την υπηρετήση των αναπτυξιακών στόχων σε βάθος 10ετίας και 20ετίας, με ταυτόχρονη διερεύνηση πιθανών χρηματοδοτικών λύσεων.

Τα δύο αυτά αναπτυξιακά σχέδια θα πρέπει να έχουν ενσωματωμένες τις δυνατότητες αναθεώρησης και προσαρμογής - όπου και όταν χρειάζεται - και θα πρέπει να αποκτήσουν κοινή πολιτική αποδοχή, ανεξαρτήτως κόμματος που κυβερνά ή βρίσκεται στην εξουσία. Ακολούθως, σε τακτικό επίπεδο, μόλις έχουμε αυτό το πακέτο εναλλακτικών προτάσεων, μόλις ολοκληρωθεί το Εθνικό Αναπτυξιακό Σχέδιο, θα πρέπει να αναλυθεί σε επιμέρους επενδυτικά σχέδια».